

TÄHTSAD ETAPID INIMESE ARENGUS

Inimene läbib oma arengutee: lapsest kui hoolitsetavast objektist saab oma elu iseseisvalt juhtiv subjekt – täiskasvanu.

ARENG ON SUUNATUD ENESETEADVUSE ARENGULE, OMA **MINA** AVASTAMISELE. Kes ma olen? Milline on minu koht teiste inimeste hulgas?

Eneseteadvuse areng on seotud inimese psüühilise arenguga. Psüühilist arengut mõjutavad kaks omavahel põimunud protsessi:

1. Inimese kasvamise potentsiaaliks on inimese TEGEVUS. Tegevus mõjutab inimese arengut vastavalt sellele, millised suhted kokkupuutes teiste inimestega tekivad. Igal arenguetapil on valdavaks nõ **JUHTIVTEGEVUSED**.

LAPSEPÕLVE PERIOODID JA JUHTIV TEGEVUS D.ELKONINI JÄRGI

Periood lapsepõlves	Juhtiv tegevus
Väikelapse iga 1-2 a	Vahetu emotsionaalne suhtlemine
Varane lapsepõlv 2-4 a	Esemelis-manipuleeriv tegevus
	Kriis
Koolieelne lapsepõlv 4-7 a	Rollimängud
Noorem kooliiga 7-10	Õpitegevus
	Kriis
Murdeiga	Intiim-isiklik suhtlemine
Noorukiiga	Õppe-professionaalne tegevus

OLULINE MEELES PIDADA!

Laste juhendamisel tuleb meil lähtuda nendest lapse arengu juhtimistegevustest. Tegevuse juhendamisel saame toetada üleminekut kriisist järgmisesse arenguetappi!

2. IDENTITEET – vahetu enesesamastamise tunne. Identne tähendab täiesti sarnast, iseendaga ühtelangevat. Identiteedi puhul on inimesel tunne, et ta on ja jääb alati samaks. OLLA ISE on inimese tähtsaimaks tõukejõuks. Selle aluseks on inimese mina-pilt.

TÄIELIK ELUTSÜKKEL E.ERIKSONI JÄRGI

Arengufaas	Tähtsad suhted	Põhikonflikt	Arendav identiteedi-tunne	Lammutav identiteedi-tunne
1. Väikelaps	Ema	Usaldus vs usaldamatus	Baasusaldus turvatunne optimism	Eemaldumine suhtlemisest ja tegevusest
2. Kõndima hakkamine	Vanemad	Autonoomia vs häbi	Eneseusaldus	Pealetükkiv impulsiivsus
3. Varane lapsepõlv, eelkooliiga	Perekond	Initsiatiiv vs süütunne	Sihipärasus sihikindlus sallivus	Pidurdatus, julguse puudumine
4. Noorem kooliiga	Naabrid, kool	Südidus tööks, enesekindlus vs alaväärsus	Kompetentsus, oskus toime tulla	Inertsus
5. Murdeiga	Ea- kaaslaste grupp	Identiteet vs hajumine	Rahuldustunne, isiklik avatus	Häbelikkus, negativism
6. Noorukiiga	Sõbrad, seksuaal- partnerid, kaas- töölised	Intiimsus vs isolatsioon	Püsivate intiimsuhete loomine, isiklik avatus	Erandlikkus
7. Täiskasvanuiga	Jagatud töö ja ühine kodu	Generatiivsus vs stagnatsioon	Hoolitsus, halastus	Tõrjutus, hüljatuse
8. Vananemine	Inimkond - "minu sugu"	Terviklikkus, rahulolu vs meeleheide	Tarkus	Põlgus

Areng toimub sujuvalt, kuna arengufaasid on omavahel läbi põimunud: üks ei asendu teisega, vaid liitub selle külge.